

Schakend Nederland - juli/augustus 1995

Prof. dr. H.J. van den Herik: Wereldtitel voor Frans Morsch

Het programma Fritz van Frans Morsch heeft het 8e Wereldkampioenschap Computerschaak gewonnen. Het toernooi vond plaats in Hong Kong van 25-30 mei, en werd verspeeld via vijf ronden Zwitsers (met 24 deelnemers). De prestatie van Morsch kwam onverwachts, maar kenschetst de kracht van de Nederlandse computerschaakprogrammeurs eens te meer. De gedoodverfde winnaar Deep Blue Prototype werd door Fritz in de laatste ronde overtuigend verslagen en in de beslissingswedstrijd die toen nodig was toonde Fritz zich duidelijk de meerdere van StarSocrates. Hiermee is Frans Morsch de tweede Nederlander die het grote WK Computerschaaktornooi op zijn naam weet te brengen. Eerder gelukte dit Ed Schröder met Rebel in Madrid, 1992.

Het toernooi

In een Zwitsers toernooi vindt er altijd een plaatsing vooraf plaats. Die zag er als volgt uit: 1. Deep BluePrototype, 2. Chess Genius, 3. Rebel, 4. Fritz, 5. Hitech, 6. WChess, 7. StarSocrates. Er werd gespeeld volgens het 'versnelde Zwitserse Systeem', d.w.z. paring van de eerste twee ronden vindt plaats in de bovenste respectievelijk onderste toernooihelft (dus 1-7, 2-8, ..., 13-19, ..., 18-24). Deep Blue startte met 3 uit 3, toen stakte de machine (remise tegen WChess) en vervolgens zorgde Fritz voor de genadeklap. Voor IBM een klap die waardig, zeer waardig werd verwerkt.

Opmars

Fritz was de 1e ronde begonnen met een dikke nederlaag. Het programma speelde Lettisch en was na enkele zetten al uit de ope-

Wereldtitel voor Frans Morsch

■ JAAP VAN DEN HERIK

ningsbibliotheek (1. e4 e5 2. Pf3 f5 3. Pxe5 Pc6 4. Dh5 + g6 5. Pxc6 Pf6 6. Dh4 hxg6 7. Dxc8 met winst). Frans bleef laconiek; het Lettisch werd ontkoppeld, de naam van Cock de Gorter (samensteller van het openingsboek) viel een keer. Daar bleef het bij. In de 2e ronde won Fritz van Ferret (31 zetten), in de 3e ronde van Phoenix (35 zetten) en in de 4e ronde van Dark Thought (40 zetten). Met 3 uit 4 stond het op een gedeelde tweede plaats. De ontknoping, leidend tot een wereldtitel, geven we hieronder in de vorm van twee partijen.

De eindstand van het 8e Wereldkampioenschap luidt: 1. (en wereldkampioen) Fritz 4 (uit 5) (5 uit 6 na een beslissingsmatch); 2. StarSocrates 4 (uit 5) (4 uit 6); 3. Deep Blue Prototype 3½ (uit 5) (op tie-break punten); 4-5 Frenchess, Junior 3½; 6-10 Rebel, Chess Genius, WChess, Zugzwang, Hitech 3.

Er deden drie Nederlandse programma's mee. Naast Fritz en Rebel was dat LChess van Lex Loep en Ger Neef, die 1 punt haalde.

Partijen

In de dramatische vijfde ronde liet Fritz zien wat een goede openingsbibliotheek vermag. Deep BluePrototype speelde een scherpe variant van de Svesnikov, maar wist niet hoe het verder moest toen het programma de openingsbibliotheek verliet.

Deep Blue Prototype-Fritz

Siciliaans, Svesnikov variant

1. e4 e5 2. Pf3 Pc6 3. d4 cxd4 4. Pxd4 Pf6 5. Pc3 e5 6. Pdb5 d6 7. Lg5 a6 8. Pa3 b5 9. Lxf6 gxf6 10. Pd5 f5 11. Ld3 Le6 12. Dh5 f4 13. 0-0

Deze zet speelde Deep Blue op eigen bevinding: in de hoop via 13. ..., Lg7 in een gunstige boekstelling terecht te komen. Het liep evenwel anders. 13. ..., Tg8. Hierna is de partij beslist (14. Dxc7 Tg6) Er volgde 14. Kh1 Tg6 15. Dd1 Tc8 16. c4 Dh4 17. g3 Dh3 18. Dd2 f3 19. Tg1 Th6 20. Dxc6 Dxc6 Het DeepBlue team gebruikte de volgende zetten om de teleurstelling te verwerken. 21. cxb5 Lxd5 22. exd5 Pb4 23. Lf5 Te5 24. bxa6 Pxa6 25. Pc2 Dd2 26. Pe1 Txd5 27. Pxf3 Dxf2 28. Le4 Ta5 29. Tg2 De3 30. Te1 Dh6 31. Lc6 + Kd8 32. a3 f5 33. Tc2 Te5 34. Txc5 Pxc5 35. Tf1 Le7 36. a4 f4 37. gxf4 Dxf4 38. Tg1 Pxa4 39. b4 Dxb4 Wit geeft het op.

De beslissende partij

Opnieuw een pluim voor Cock de Gorter, voor zijn uitgekende openingsboek. Zwart kwam goed te staan, in een scherpe variant, wit miste iets en zwart trok het initiatief naar zich toe.

StarSocrates-Fritz

Spaans, Cordel-variant

1. e4 e5 2. Pf3 Pc6 3. Lb5 Pf6 4.

0-0 Lc5 5. Pxe5 Pxe5 6. d4 a6 7. La4 Pxe4 8. De2 Le7 9. Dxe4 Pg6 10. f4 0-0 11. Lb3 Lf6 12. Pc3 c6 13. Dd3 Beter was 13. d5. 13. ..., d5 14. Le3 b6 15. f5 Pe7 16. Tf3 Hier heeft de toren niets te zoeken; sterker nog staande op de lange diagonaal geeft deze manoeuvre zwart het beslissende tempo. 16. e5

De complicaties zijn gunstig voor zwart. Fritz wikkelt af naar een gewonnen stelling, die nog veel zetten in beslag neemt 17. dxc5 d4 18. Td1 Lb7 19. Lxd4 Lxf3 20. gxf3 Lxd4 + 21. Dxd4 Dxd4 + 22. Txd4 bxc5 23. Tf4 Tac8 24. Le4 Te6 25. Pe4 Td8 26. Kf2 Pd5 27. Tg4 Kf8 28. Th4 Pf6 29. Ke3 h6 30. b3 Td1 31. a3 Ta1 32. a4 Td1 33. Ld3 Ke7 34. Ke2 Tg1 35. Th3 Pd5 36. Tg3 Th1 37. Txc7 Txc7 + 38. Kf1 Kf8 39. Tg3 Th5 40. Kf2 Pb4 41. f6 Pd5 42. Tg1 Pxf6 43. Td1 Te5 44. Pd2 Pd5 45. Pe4 Tg5 46. Le4 Pc3 47. Lxc6 Pxd1 + 48. Ke1 Pc3 49. f4 Th5 50. Kd2 Pd5 51. Lb7 Ke7 52. Kc1 Pxf4 53. Lxa6 Th2 54. Pe3 Pe2 + 55. Kb2 Pd4 56. Le4 Pe6 57. Lb5 Pa5 58. Pc4 Pxc4 + 59. Lxc4 f5 60. a5 Kd6 61.

Kc3 h5 62. a6 Ke7 63. Le6 Tf2 64. a7 Kb7 65. Kd3 h4 66. a8D + Kxa8 67. Ke3 Txc2 68. Lxf5 Tc3 + 69. Kf2 Txb3 70. Le4 + Ka7 71. Ld5 Tb2 + 72. Kg1 h3 73. Le6 h2 + 74. Kh1 Ka6 75. Ld5 Wit geeft het op.

Een fantastisch toernooi met een geweldige winnaar: Frans Morsch.

AEGON TOERNOOI BOEK

Van het AEGON-toernooi 1995 is een toernooiboekje verschenen: A5 formaat, 56 bladzijden. Dit kan gratis worden besteld bij AEGON, Mariahoeveplein 50, 2591 TV Den Haag, M/RSP/WRF o.v.v. AEGON-boekje 1995.